

'Maastrichtse' mini-mosasauros uit Marokko duikt op in Enschede

door Anne Schulp
Natuurhistorisch Museum Maastricht

In het laatste nummer van het *Netherlands Journal of Geology* konden we kennismaken met een nieuwe mini-mosasauros – een fossiel uit Marokko welteverstaan. Het gaat om een nieuwe soort *Carinodens*, met twee à drie meter lengte de kleinste mosasauros uit het late Krijt – ca. 70–65 miljoen jaar geleden. Versteende resten van deze zeereptielen waren al bekend uit kalksteengroeven in de omgeving van Maastricht, maar tot dusver werden slechts losse tanden en twee gedeeltelijke kaakjes gevonden. De nieuwe vondst van een vergelijkbaar dier uit Marokko gooit het beeld dat we hadden van deze kleinste mosasauros grondig overhoop.

Mosasauros-fossielen zijn geen ongewone vondsten in de Marokkaanse fosfaatmijnen. Het materiaal is gewild bij verzamelaars, en ondanks strikte exportbeperkingen zijn ook in Nederland regelmatig Marokkaanse fossielen op fossielenbeurzen te vinden. Enkele jaren geleden ontdekten amateurverzamelaars Jan en Annemarie van de Steeg op een fossielenbeurs in Enschede twee fossiele kaakjes uit Marokko. De kaakjes werden als 'krokodil' verkocht, maar de verzamelaars herkennen het fossiel onmiddellijk als de onderkaken van iets anders: mogelijk een exemplaar van de mysterieuze Maastrichtse minimosasauros (afb. 1).

Carinodens minalmamar

De beide verzamelaars kochten het fossiel, zochten contact met het Natuurhistorisch Museum Maastricht, en stelden de vondst voor studie ter beschikking. Het onderzoek is uitgevoerd in een samenwerkingsverband tussen het Natuurhistorisch Museum Maastricht, het museum van het Office Chérifien des Phosphates in Marokko en mosasaurosexpert Nathalie Bardet van het Muséum National d'Histoire Naturelle in Parijs. De nieuw-ontdekte kaakjes blijken nauw verwant aan de reeds uit Maastricht bekende *Carinodens belgicus*, maar zijn in details

Afb. 2. Baâdi Bouya (rechts) neemt namens het OCP-museum het holotype van *Carinodens minalmamar* in ontvangst uit handen van de 'ontdekker', Jan van de Steeg (links) (Foto: NHMM)

Afb. 1. Een onderkaakje van *Carinodens minalmamar*, de nieuwe minimosasauros uit Marokko.

Afb. 3. De nieuwe fossielen uit Marokko laten zien dat het gebit van *Carinodens* nog een stapje geavanceerder was dan deze reconstructie laat zien. (Fotocredit: Wouter Verhesen / NHMM).

afwijkend. Op donderdag 21 januari werden de resultaten van het onderzoek, met het on-line beschikbaar komen van de publicatie op de NJG-website, officieel gepresenteerd. Het Natuurhistorisch Museum Maastricht organiseerde hierbij een feestelijke bijeenkomst. De kaakjes werden bij deze gelegenheid overhandigd aan Baâdi Bouya, die als co-auteur van de publicatie, en als afgevaardigde van het OCP-museum in Marokko de fossielen de dag erna – veilig ingepakt in zijn handbagage – repatrieerde.

We hebben de nieuwe soort naar Jan en Annemarie van de Steeg vernoemd – in het Arabisch: *Carinodens minalmamar*. 'Min al-mamar' betekent zoveel als 'van de steeg', maar refereert ook naar de relatief nauwe geul waarin de verhoudingsgewijs behoorlijk afgeplatte tanden in de kaak geplaatst staan. Tijdens de voorbereidingen van de publicatie kwam via een Franse verzamelaar ook een drietal Marokkaanse kaakjes van 'onze' Maastrichtse *Carinodens belgicus* bij Nathalie Bardet terecht. Ook deze drie kaakjes zijn in de publicatie meegenomen. Samen tonen de vijf kaken aan dat *Carinodens* ook achterin de bek nog een rijtje kleine tandjes had. Een eerdere publicatie over een klein kaakfragment was met deze vondst in één klap achterhaald, en ook het schilderij van *Carinodens* dat verzamelaar Wouter Verhesen maakte, is aan revisie toe.

De originele fossielen bevinden zich nu in de collecties van het OCP-museum in Marokko; afgietsels zijn dit voorjaar nog te zien in het Natuurhistorisch Museum Maastricht (www.nhmmaastricht.nl)